

- De prognoses van het finaal energieverbruik binnen de industrie en landbouw werden verfijnd.
- Een aantal LULUCF-maatregelen voor koolstofopslag in natuur en bos zijn verduidelijkt: 10.000 ha bijkomend bos tegen 2030 waarvan 4.000 ha tegen 2024, een netto toename aan natuur van hoge kwaliteit en 20.000 bijkomende ha natuur onder effectief beheer tegen 2024.
- Het luik met betrekking tot energiearmoede werd toegevoegd met informatie over bestaande en potentiële maatregelen, conform het Energiearmoedeplan.
- De beknopte tekst over marktintegratie uit het ontwerp VEP werd verder uitgewerkt tot een aantal concrete maatregelen over digitalisering energiesysteem, laagspanningsnet versterken en moderniseren, opslagcapaciteit uitbouwen, flexibel energiesysteem en energiegemeenschappen. De opgesomde maatregelen werden in lijn gebracht met de beleidsnota en het Vlaamse regeerakkoord.
- Ter ondersteuning van het versneld uitvoeren van renovaties van asbesthoudende daken van woningen, wordt als bijkomende maatregel een premie gegeven per renovatie van een asbesthoudend dak van een woning

3. INHOUD

Het integrale Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 bestaat uit de volgende documenten:

- Bijlage 1 VEKP ingedeeld volgens de template van de Europese Governance verordening
- Bijlage 2 Advies IF
- Bijlage 3 Begrotingsakkoord
- Bijlage 4 Repliek op aanbevelingen Europese Commissie

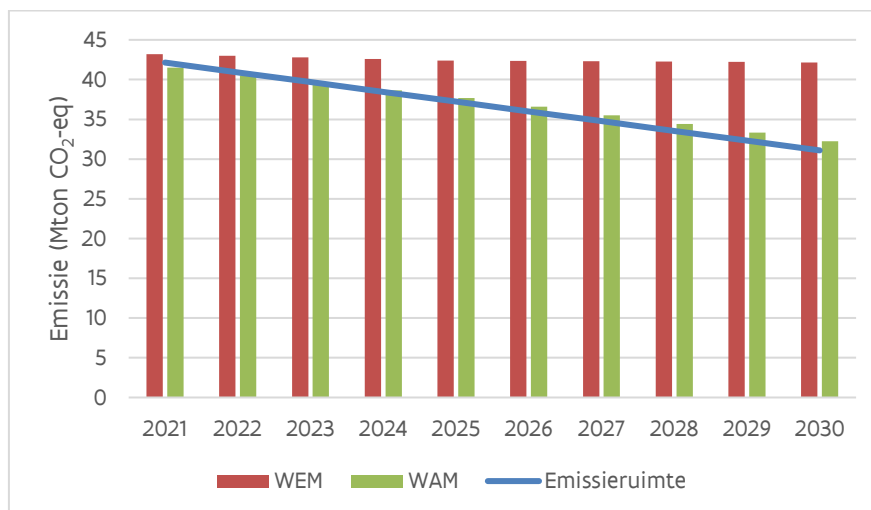
A. NIET-ETS DOELSTELLING

Vlaanderen streeft de doelstelling na om tegen 2030 zijn broeikasgasemissies in de niet-ETS sectoren te reduceren met 35% ten opzichte van 2005. Dit is voor Vlaanderen een enorme uitdaging. De opgelegde doelstelling voor België gaat dan ook veel verder dan wat volgens kostenefficiëntie berekend was (25%). In de periode 2005-2018, een periode van 13 jaar, zijn de niet-ETS emissies in Vlaanderen bovendien slechts met 5% gedaald.

In dit Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) wordt voor klimaat gefocust op de sectoren die niet gevat worden door het Europees Stelsel van Verhandelbare Emissierechten (EU ETS). Het is immers enkel voor deze niet-ETS sectoren - de gebouwen, transport, landbouw, afval en een klein deel van de industrie - dat de lidstaten zelf doelstellingen moeten naleven. De focus ligt dus op de directe emissies van elke sector. Bij het nemen van maatregelen zorgen we ervoor dat reductiemaatregelen in deze sectoren zo weinig mogelijk indirecte emissies veroorzaken in de ETS-sector of in het buitenland. Elektrificatie van gebouwenverwarming en transport zijn wellicht de belangrijkste voorbeelden van verschuiving van emissies van niet-ETS naar ETS.

Dit plan wil de stap zetten om deze uitdaging aan te pakken, maar de maatregelen die opgenomen zijn in dit plan leiden -op basis van de prognoses- momenteel nog niet tot de vooropgestelde reductie van 35% in 2030 (de blauwe lijn in figuur 1). De prognoses waarin de maatregelen uit dit plan zijn doorgerekend (de WAM prognoses; with additional measures, de groene balken in figuur 1) geven aan dat het tekort aan emissieruimte over de hele periode 2021-2030 wordt ingeschat op 3,8 Mton CO₂-eq. De prognoses geven aan dat een verderzetting van het huidige beleid (de WEM prognoses; with existing measure, de rode balken in figuur 1) zou resulteren in een tekort aan emissieruimte over de hele periode 2021-2030 van 59 Mton CO₂-eq.

Figuur 1 - Niet-ETS broeikasgasemissies in Vlaanderen 2005-2030 (Mton CO₂-eq)

Om deze reducties te realiseren bevat het plan ruim 350 maatregelen. Tabel 1 geeft een overzicht van de voornaamste maatregelen per sector.

Transport	Ruimtelijk beleid gericht op modal shift en minder verplaatsingen (locatiebeleid naar knooppunten, functieverweving...)
	Versterken openbaar vervoer en uitbouw netwerk mobipunten
	Uitbreiden investeringen in fietsroutenetwerk en fietsnelwegen
	Verduurzamen goederenvervoer: modal shift naar waterweg en spoor stimuleren o.a. door meer investeringen in infrastructuur.
	stimuleren koolstofarme voertuigen en zero-emissievoertuigen bij particulieren, bedrijvsvloten en bussen, voorzien laadinfrastructuur en innovatie stimuleren voor vergroening goederenvervoer
Gebouwen	Beter onderhoud verwarmingsinstallaties en buitengebruikstelling energie-inefficiënte toestellen
	Het stimuleren van de renovatie van woongebouwen na notariële overdracht en het verplichten van de renovatie van niet-woongebouwen na notariële overdracht
	Versneld asbestveilig maken van daken van woningen
	0% energielening
	Het stimuleren van herbouw na sloop
	Het verduurzamen van de verwarmingsinstallaties
Landbouw	Uitbreiden investeringssteun voor energie-efficiëntie, hernieuwbare energie, precisiebemesting en begeleiding landbouwers
	Convenant enterische emissies rundvee en duurzaam alternatief voor gekoppelde inkomenssteun zoekoeien
	Energiebeleidsovereenkomsten
	Maatregelen binnen MAP6 en toekomstige MAP's voor verminderen bodememissies: aanpassing veevoeder, aanpassing bemestingspraktijken en gewassen
	Inzetten Vlaamse invulling GLB 2021-2027 voor energie- en klimaatdoelstellingen
Industrie	Versterken en verbreden energiebeleidsovereenkomsten
	Stimuleren vergroening energiedragers in niet-ETS industrie
	Verminderen N ₂ O-emissies caprolactamproductie
	Reductiemaatregelen F-gas emissies
Afval	Acties om meer recycleerbaar afval uit restafval te houden
	Langetermijnstrategie afvalverwerking

Tabel 1 – Overzicht van voornaamste maatregelen uit VEKP

////////////////////////////////////

Op het federale niveau zijn er tal van mogelijkheden om het energie- en klimaatbeleid in de Gewesten te ondersteunen. Zo kunnen op het federale niveau de nodige aanpassingen aan de fiscaliteit rond bedrijfswagens doorgevoerd worden, om de vloot van bedrijfswagens zo snel mogelijk te vergroenen en emissievrij te maken. Een verlaagd btw-tarief van 6% voor het volledige Belgische grondgebied kan heropbouw na sloop stimuleren. Ook initiatieven vanuit Europa, zoals ecodesign of strengere CO₂-emissienormen voor voertuigen zullen in Vlaanderen leiden tot effectieve emissiereducties.

Vlaanderen zal ook innovatieve technieken stimuleren en faciliteren in ETS-bedrijven om hen te helpen om via innovatie in productieprocessen de uitstoot te verminderen en/of geconcentreerde CO₂ uitstoot opnieuw om te zetten in bruikbare producten (ter vervanging van de inzet van fossiele brandstoffen) en dit gelet op de belangrijke impact van de productieprocessen van grote bedrijven op de globale uitstoot van CO₂ in Vlaanderen.

Als verzekeringssysteem om het opgelegde doel te halen doen we beroep op de beschikbare flexibiliteit conform artikel 6 van de Europese Effort Sharing Regulation. Dit is een specifieke vorm van flexibiliteit, voorbehouden voor lidstaten die geconfronteerd worden met een significant verschil tussen hun niet-ETS-doelstelling voor 2030 en hun kostenefficiënt reductiepotentieel. Dit flexibiliteitsmechanisme laat toe om tijdens de periode 2021-2030 jaarlijks een hoeveelheid bijkomende emissieruimte te voorzien voor de niet-ETS-sectoren aan de hand van een beperkte annulering van EU ETS-emissierechten die anders geveild zouden worden. Het gebruik van deze flexibiliteit kan conform de Europese regelgeving enkel voor het einde van dit jaar aangemeld worden bij de Europese Commissie, en dit voor een periode van 10 jaar. De Europese regelgeving voorziet dat het aangemelde gebruik van deze flexibiliteit tijdens de periode 2021-2030 neerwaarts bijgesteld kan bijgesteld worden in 2024 (impact vanaf 2026) en 2027 (impact vanaf 2029). Indien het Vlaamse Gewest haar prognoses overtreft omwille van interne maatregelen kan deze flexibiliteit later in de periode dus verlaagd of afgebouwd worden.

B. HERNIEUWBARE ENERGIE

Voor wat betreft het luik hernieuwbare energie vroeg de Commissie naar een hoger ambitieniveau ten opzichte van het ontwerp VEKP.

Het Vlaams Gewest heeft zich ingeschreven in de bottom-up aanpak in overeenstemming met de Europese governance aanpak. De verschillende gewesten en de federale overheid hebben in functie van hun potentieel een ambitieuze en realistische bijdrage bepaald. Deze bijdragen werden samengeteld en vanuit België ingediend als Belgische bijdrage in de Europese doelstelling. Op dezelfde manier werden de bijdragen van de verschillende lidstaten samengeteld tot een totaal aandeel van 30,4% à 31,9% tegen 2030. Hieruit bleek dat op Europees niveau nog een beperkt tekort overbleef om de Europese 32%-doelstelling inzake hernieuwbare energiebronnen te bereiken. De Commissie heeft vervolgens een extra bijdrage gevraagd aan de 15 lidstaten die nog geen bijdrage voorstelden of een bijdrage voorstelden die lager lag dan de indicatieve lidstaat-bijdrage berekend volgens de Europese governance-aanpak (voor België 25%). Daarnaast wordt het gebruik van het nieuwe financieringsmechanisme van de EU voor hernieuwbare energie onderzocht om ook buiten Vlaanderen ons aandeel aan de EU-hernieuwbare energiedoelstelling te vervullen, op plaatsen waar dit aan het hoogste rendement kan. In het voorliggende plan wordt daarom een verhoogde bijdrage tot 28.512 GWh voorgesteld tegen 2030. Het is zeer waarschijnlijk dat met de definitieve plannen van de lidstaten de globale Europese doelstelling wél kan bereikt worden.

////////////////////////////////////

Productie (GWh)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Groene warmte	8.589	8.657	8.732	8.815	8.905	9.004	9.122	9.249	9.386	9.532	9.688
Groene stroom	9.695	9.987	10.280	10.572	10.864	11.156	11.481	11.806	12.131	12.456	12.780
Biobrandstoffen in transport	5.167	5.059	4.950	4.842	4.734	6.608	6.323	6.037	5.751	5.466	6.044
Totaal	23.451	23.703	23.962	24.229	24.503	26.768	26.925	27.092	27.267	27.454	28.512

De Commissie vroeg ook een raming van de verwachte investeringen in de periode tot 2030. Deze investeringsramingen zijn geraamd op 7,5 miljard euro voor de periode 2021 – 2030 en opgenomen in de bijlage 1.

C. ENERGIE-EFFICIËNTIE

In het kader van energie-efficiëntie heeft het Vlaamse Gewest haar bijdrage bepaald voor het bindende energie-efficiëntiestreefcijfer van de Unie van minstens -32,5% in 2030. Diverse bijkomende maatregelen werden gepland in de verschillende sectoren (industrie, zowel ETS als niet ETS), woongebouwen, niet-residentiële gebouwen en de landbouw. Volgens de prognoses wordt het finaal energieverbruik van het Vlaams Gewest in 2030 in het scenario met bijkomende maatregelen ingeschat op 278.615 GWh wat overeenstemt met een finale energiebesparing van 24.877 GWh t.o.v. het huidige beleid. Bij het uitwerken van deze maatregelen werd nagegaan in welke mate deze maatregelen een bijdrage leveren aan de nationale doelstelling, die moet behaald worden in het kader van artikel 7 van de herziene energie-efficiëntierichtlijn. De bijdrage van het Vlaamse Gewest aan de nationale doelstelling voor artikel 7 bedraagt 84,062 TWh.

Voor de sector gebouwen werden de cijfers afgestemd op de energiebalans 1990-2017. Het WEM-scenario is in lijn gebracht met de cijfers van de Energiebalans 1990-2017. Bovendien wordt, zowel voor het WEM- als het WAM-scenario gerekend met een aangepaste elektriciteitsvraag. In het ontwerp van Energieplan werd gerekend met de prognoses voor elektriciteit “voor toestellen en verlichting”. Gelet op het feit dat ook verwarming en sanitair warm water in het elektriciteitsverbruik zitten, is het logischer om gebruik te maken van de prognoses die voor de totaliteit van het elektriciteitsverbruik worden gebruikt.

Het REBUS-model, dat gebruikt wordt voor de bepaling van het toekomstig brandstofverbruik, in de woningen werd afgestemd op brandstofverbruik van 2016. In het ontwerp Energieplan was het afstemmingsjaar 2012.

Voor wat betreft de berekeningen van de energiebesparingen werden de gebruikte uitgangspunten beter onderbouwd op basis van onder meer gegevens uit de Energieprestatiedatabank en de premies van de netbeheerders.

Voor de sector industrie werden de berekeningen afgestemd op de energiebalans 1990-2017. Het WEM-scenario is in lijn gebracht met de cijfers van de Energiebalans 1990-2017. Bovendien wordt, zowel voor het WEM- als het WAM-scenario, rekening gehouden met de invloed en evolutie van economische groei, elektrificatie in de industrie en vergroening van de energiedragers. Bijkomend beleid met aangepaste ecologiepremie, uitgebreide mini-EBO's en een nieuw normerend kader voor de industrie werden, naast verlengde en verbrede EBO's, mee in rekening gebracht in het WAM-scenario.

Voor de sector transport drongen een aantal aanpassingen zich op. In het ontwerp van Energieplan werd enkel rekening gehouden met wegvervoer zonder brandstofsompluss. De andere transportmodi en de brandstofsompluss worden nu wel in rekening gebracht. Bovendien wordt, conform Eurostat, ook de internationale luchtvaart meegerekend.

Voor de sector landbouw is het WEM-scenario in lijn gebracht met de cijfers van de Energiebalans 1990-2017. De energetische emissies in de land- en tuinbouwsector zullen in 2030 in het WAM-scenario

28% lager liggen dan in het WEM-scenario. Om dit te realiseren zullen er, vergelijkbaar zoals bij sector industrie, EBO's opgesteld worden met de energie-intensieve (glas)tuinbouwsector die ingaan in 2023. In uitvoering van het Regeerakkoord 2019-2024 is dit één van de aangemelde verbredingen, met name de verbreding van de doelgroep van de EBO's naar de (glas)tuinbouwsector. Daarnaast zullen ook met de minder energie-intensieve landbouwbedrijven, via de betrokken (sub)sectorfederaties, mini-EBO's opgesteld worden, vergelijkbaar met de mini-EBO's voor industriële kmo's.

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Omwille van het strategische karakter van het plan dienen de acties die eruit zullen voortvloeien nog verder geconcretiseerd te worden vooraleer ze nauwkeurig kunnen begroot worden. De voorgestelde beslissing heeft dan ook als zodanig geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De realisatie van de maatregelen die in uitvoering van het voorliggende plan zullen worden genomen moeten worden gerealiseerd binnen de begroting van elk van de verantwoordelijke vakministers.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 5 december 2019 gaat als bijlage 2.
Het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting van 6 december 2019 gaat als bijlage 3.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring van dit definitief Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030, zal dit plan geïntegreerd worden in een Belgisch Nationaal Energie- en Klimaatplan 2021-2030, dat uiterlijk 31 december 2019 ingediend moet worden bij de Europese Commissie.

//

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,

Benjamin DALLE

